

Sygn. akt IX Ca 343/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodnicząca:	SSO Bożena Charukiewicz,
-----------------	--------------------------

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2015 r. w Olsztynie,

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.,

przeciwko Z. S.

o zapłatę,

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Bartoszycach

z dnia 11 lutego 2015 r., sygn. akt I C 493/14 upr.,

oddala apelację.

Sygn. akt IX Ca 343/15

UZASADNIENIE

Powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego Z. S. kwoty 391,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty z kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, iż strony zawarły umowę ubezpieczenia pojazdu, na mocy której powód zobowiązał się do objęcia pojazdu pozwanego ochroną ubezpieczeniową, a pozwany do zapłaty składek. Pomimo upływu terminu płatności, który nastąpił dnia 28 kwietnia 2013 r. pozwany nie uiścił należnej składki.

Nakazem zapłaty z dnia 16 maja 2014 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w postępowaniu upominawczym (sygn. akt VI Nc-e 426962/14) uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Pozwany Z. S. w sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu przyznał, iż ubezpieczał samochód u powoda, jednakże wypowiedział umowę ubezpieczenia, a tym samym powództwo jest niezasadne.

Wyrokiem z dnia 11 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy w Bartoszycach oddalił powództwo

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 14 października 2011 r. powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanym Z. S. umowę ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody wywołane ruchem pojazdów na okres od dnia 15 października 2011 r. do dnia 14 października 2012 r. Po upływie terminu ważności umowy, powód wystawił nową polisę Nr (...) obejmującą okres od dnia 15 października 2012 r. do dnia 14 października 2013 r., z terminem płatności pierwszej raty w kwocie 391,50 zł do dnia 29 listopada 2012 r. oraz drugiej raty w kwocie 391,50 zł do dnia 28 kwietnia 2013 r.

W dniu 15 października 2012 r. pozwany zawarł umowę ubezpieczenia OC w (...) S.A. z siedzibą w S. na okres od dnia 15 października 2012 r. do 14 października 2013 r.

W dniu 14 listopada 2012 r. pozwany u agenta ubezpieczeniowego złożył wypowiedzenie umowy ubezpieczenia OC zawartej z powodem.

Pismem z dnia 15 grudnia 2013 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 391,50 zł tytułem płatności drugiej składki wynikającej z polisy Nr (...), jednak bezskutecznie.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Bartoszycach w sprawie I C 79/14 upr zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 391,50 zł tytułem płatności pierwszej składki wynikającej z polisy Nr (...).

W ocenie Sądu Rejonowego roszczenie powoda jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Wprawdzie do umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdu zawartej przez pozwanego miał zastosowanie art. 28 art. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych sprzed nowelizacji, który przewidywał milczące zawarcie następnej umowy na kolejne 12 miesięcy w sytuacji gdy posiadacz pojazdu mechanicznego nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o wypowiedzeniu dotychczasowej umowy. Jednak w okresie obowiązywania umowy tj. w dniu 11 lutego 2012 r. weszła w życie nowelizacja normy prawnej regulującej sytuację tak zwanego podwójnego ubezpieczenia. Nowelizacja ta dała możliwość wypowiedzenia przez posiadacza pojazdu umowy ubezpieczenia zawartej w trybie art. 28 ust. 1 ustawy. Zmiana ustawy podyktowana była dostrzeżeniem przez ustawodawcę problematyki podwójnego ubezpieczenia i całkowitą niemożnością rozwiązania jednej z umów. Oddalając powództwo Sąd Rejonowy zauważył, że pozwany nieznacznie uchybił terminowi złożenia wypowiedzenia, a ponadto poniósł już konsekwencje automatycznego przedłużenia polisy, a podwójne ubezpieczenie nie zwiększało ochrony ubezpieczeniowej pozwanego.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył powód. Zarzucił w apelacji naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. poprzez jego zastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, co skutkowało udzieleniem ochrony prawnej działaniu pozwanego, pomimo że działanie powoda nie stanowiło czynienia z przysługującego mu prawa użytku sprzecznego z zasadami współzycia społecznego i ze społeczno gospodarczym przeznaczeniem przysługującego mu prawa, a w konsekwencji oddaleniem powództwa;
2. przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. poprzez jego zastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego i uznanie że w sprawie wystąpiły nadzwyczajne okoliczności skłaniające do oceny, iż żądanie strony powodowej jest sprzeczne z art. 5 k.c., podczas gdy działanie powoda było zgodne z prawem i nie nosiło znamion nadużycia prawa;
3. przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. w zw. z art. 28 ustawy UFG, poprzez uznanie, iż po stronie powoda ciąży obowiązek wykazania, że umowa ubezpieczeniowa była kontynuowana podczas, gdy to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia faktu skutecznego rozwiązania tej umowy;
4. przepisów prawa materialnego, tj. art. 28a ustawy UFG, pomimo iż w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia polisa nr: (...). 14.10.2011 r. przepis ten funkcjonował w obrocie prawnym;
5. przepisów postępowania, tj. art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż pozwany wywiązał się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzi skutki prawne, że skutecznie wypowiedział umowę ubezpieczenia;

6. przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego polegającym na zupełnym pominięciu okoliczności ważnego kontynuowania umowy ochrony ubezpieczeniowej oraz braku skutecznego rozwiązania umowy przez pozwanego, co miało wpływ na wynik sprawy;

7. przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie przesłanek niezastosowania w okolicznościach niniejszej sprawy odpowiednich przepisów prawa materialnego tj. art. 28 ustawy UFG brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia polisa nr: (...). 14.10.2011 r., co niewątpliwie miało wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie. Ocena prawna tego stanu powinna być jednak oparta na innych przesłankach, które nie prowadzą jednak do zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa.

Sąd I instancji uznał, że roszczenie powoda stanowi nadużycie prawa z uwagi na sprzeczność roszczenia z zasadami współzycia społecznego. Uszło jednak uwadze Sądu Rejonowemu, że art. 5 k.c. ma charakter subsydiarny, co oznacza wyłączenie jego stosowania w sytuacji, gdy inne przepisy zabezpieczają sytuację prawną osoby powołującej się na nadużycie prawa (A. Szpunar, Nadużycie prawa podmiotowego, Kraków 1947). Tymi przepisami są normy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 j.t. ze zm.).

Z ustalonego i niekwestionowanego w tym zakresie stanu faktycznego wynika, że strony zawarły umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów na okres od 15 października 2011 r. do dnia 14 października 2012 r. W chwili zawarcia przedmiotowej umowy obowiązywał art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 ze zm.), który stanowił, że jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2.

Od dnia 11 lutego 2012 r. weszła w życie nowelizacja normy wynikającej z art. 28 ust. 1 ustawy polegająca na dodaniu art. 28a, który stanowi, że jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego w tym samym czasie jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie art. 28 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie. Koniec umowy ubezpieczenia zawartej przez strony w dniu 14 października 2011 r. przypadał na okres obowiązywania znowelizowanej normy art. 28 ustawy. Zatem milczące zawarcie następnej umowy w dniu 15 października 2012 r. nastąpiło już na podstawie znowelizowanej normy art. 28 ustawy. Wykładania językowa art. 28 ustawy w sposób jednoznaczny wskazuje, że między ubezpieczycielem a posiadaczem pojazdu mechanicznego dochodzi do milczącego zawarcia nowej umowy, a nie kontynuacji starej umowy. Za takim rozumieniem art. 28 ustawy przemawiają również poglądy doktryny.

Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony przez m.in. K. Niezgodę (Komentarz do art. 28 i 29 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych), że art. 28 ustawy wprowadza zasadę zawarcia z mocy samego prawa następnej umowy ubezpieczenia, a posiadacz pojazdu mechanicznego ma uprawnienie do złożenia oświadczenia na piśmie, z którego powinna wynikać wola niezawierania kolejnej umowy. Także zastosowanie klauzuli prolongacyjnej (art. 28 ustawy) nie skutkuje

przedłużeniem czasu trwania umowy, lecz powoduje automatyczne zawarcie kolejnej umowy ubezpieczenia, a więc nawiązanie nowego stosunku prawnego pomiędzy tymi samymi stronami.

W tej sytuacji należało uznać, że pozwanemu przysługiwało uprawnienie wynikające z art. 28a ust. 1 ustawy wypowiedzenia umowy zawartej w trybie art. 28 ustawy, jeżeli w tym samym czasie był ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń. Pozwany wykazał, że w dniu 15 października 2012 r. zawarł z innym zakładem ubezpieczeń umowę ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego. Wykazał również, że złożył oświadczenie na piśmie, z którego wynika wola niezawierania kolejnej umowy z powodem.

Tym samym zgodnie z art. 28a ust. 2 ustawy w przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zgodnie z ust. 1, zakład ubezpieczeń może żądać zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W niniejszej sprawie okres ten wyznacza dzień zawarcia umowy ubezpieczenia w trybie art. 28 ust. 1 ustawy, a zatem 15 października 2012 r. i dzień, w którym do powoda dotarło oświadczenie pozwanego wyrażające wolę niezawierania kolejnej umowy tj. 14 listopada 2012 r. Za okres ten powód nie może jednak domagać się zapłaty, gdyż w tym zakresie obowiązuje wyrok Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie I C 79/14, w którym zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 391,50 zł tytułem płatności pierwszej składki z umowy ubezpieczenia obowiązującej od dnia 15 października 2012 r.

Powyższe względy decydują o bezzasadności podnoszonych przez skarżącego zarzutów naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 28, art. 28a ustawy oraz art. 5 i 6 k.c. jak również art. 232 i 233 k.p.c.

Oczywiście bezzasadny jest również zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 k.p.c. W judykaturze przeważa pogląd, w myśl którego strona może powołać się na zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia i zarzut taki można ocenić jako zasadny, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wskazanych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżony wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej. Natomiast uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie wymagane przez ustawodawcę elementy, w szczególności wskazana została podstawa prawna rozstrzygnięcia. W oparciu o jego treść Sąd Okręgowy mógł przeprowadzić kontrolę orzeczenia. Ponadto zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., mógłby być skuteczny tylko wtedy, gdyby skarżący wykazał, że wadliwości uzasadnienia miały wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1997 r., I PKN 97/97, OSNAPiUS 1998/4/121). Takiego rodzaju twierdzenia nie znalazły się w uzasadnieniu apelacji.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.